

**MATERIAŁY EDUKACYJNE
DOTYCZĄCE STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNI
W ZSO NR 1 W TARNOWIE**

I. Pracownicy* posiadają wiedzę pozwalającą im zidentyfikować czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dziecka:

a. Symptomy przemocy fizycznej:

- ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka
- okrągłe punktowe poparzenia
- opuchlizna, złamania, zwichnięcia
- skarpetkowe odparzenia
- siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu

Pośrednio obserwowane zachowanie dziecka:

- lęk przed rozebraniem się,
- lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- nadmierna apatia lub agresja,
- noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

b. Symptomy przemocy psychicznej:

- zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
- psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, ból i zawroty głowy),
- moczenie i zanieczyszczanie się
- bóle mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
- brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
- depresja, fobie, lęki,
- zachowanie destrukcyjne,
- kłopoty z kontrolą emocji,
- poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
- problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

c. Symptomy wykorzystania seksualnego

Somatyczne:

- infekcje dróg moczowo - płciowych bez podłoża organicznego,
- urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność,
- ból przy oddawaniu moczu czy kału,
- infekcje jamy ustnej,
- urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną,
- infekcje przenoszone drogą płciową (np. weneryczne, grzybicze, HIV),
- niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy,
- wymiotów, nudności, nietrzymanie kału i moczu,
- spadek apetytu,
- trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem,
- ciąża.

Poznawcze, emocjonalne, behawioralne:

- zbyt duża erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych,

- prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników,
- erotyczne rysunki lub zabawy dziecka,
- zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne
- zaburzenia przyjmowania pokarmu,
- u małych dzieci zachowania o charakterze regresywnym, takie jak moczenie się, ssanie palca, kiwanie,
- izolowanie się, zamykanie się w sobie,
- lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek,
- lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci,
- zachowania agresywne i (lub) autodestrukcyjne (próby samobójcze, samobójstwa),
- nadpobudliwość ruchowa,
- poczucie winy, krzywdy

d. Symptomy zaniedbania:

- częsta absencja w szkole lub przedszkolu,
- wagarowanie,
- brak przyborów szkolnych,
- ubiór nieadekwatny do pory roku,
- niedożywienie,
- zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),
- pozostawianie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci),
- niedbanie o higienę snu i odpoczynku
- apatia, bierność.

II. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji dziecko –dziecko i dorosły – dziecko zawarte w *Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem*.

III. Pracownicy znają i stosują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka - zawarte w *Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem*.

IV. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych oraz zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci zawarte w *Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem*.

V. Pracownicy znają inne procedury i zasady obowiązujące w szkole: „Procedura udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej”, „Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo”, „Procedury postępowania wobec ucznia z zaburzeniami”, „Procedura ewakuacyjna”, „Procedury zachowania w sytuacjach kryzysowych”, „Procedury postępowania na wypadek wtargnięcia napastnika na teren szkoły oraz podłożenia urządzenia wybuchowego”, „Procedura przyprowadzania i odbierania uczniów ze świetlicy szkolnej”, dokumenty RODO, przepisy BHP, „Procedura pełnienia dyżurów nauczycieli”.

***Pracownik** - każdy pracownik szkoły bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.

